

อังกรียา วัชรายน 2552: กำเนิดพระพุทธรูปแบบคันธาระกับสุนทรียศาสตร์ของกรีก
ตามทฤษฎีของเพลโต ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ปรัชญาและศาสนา) สาขาวิชา
ปรัชญาและศาสนา ภาควิชาปรัชญาและศาสนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หม่อมหลวงนิพาดา เทวกุล, Ph.D. 155 หน้า

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการมุ่งศึกษาอธิบายพระพุทธรูปแบบคันธาระด้วยทฤษฎี
สุนทรียศาสตร์ของเพลโต ผู้ซึ่งเป็นนักปรัชญากรีกคนสำคัญของโลก โดยทำการศึกษากำเนิดและ
ลักษณะของพระพุทธรูปแบบคันธาระเพราะพระพุทธรูปแบบคันธาระถือว่าเป็นพระพุทธรูปสกุล
แรกของโลกและมีลักษณะที่ได้รับอิทธิพลจากต่างชาติเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร
ที่ใช้ข้อมูลระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิ อันประกอบด้วย บางตอนของพระไตรปิฎก และบทสนทนา
ของเพลโตโดยเฉพาะด้านสุนทรียศาสตร์ รวมถึงด้านศาสนา ประวัติศาสตร์ และศิลปะ

ผลจากการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ว่า ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ของเพลโตสามารถนำมาอธิบาย
วิเคราะห์พระพุทธรูปแบบคันธาระได้สองประการด้วยกัน คือ ประการแรก ทฤษฎีเรื่องการ
เลียนแบบสามารถนำมาอธิบายการสร้างพระพุทธรูปแบบคันธาระที่ได้รับอิทธิพลจากศิลปะแบบ
กรีก-โรมัน ซึ่งสร้างโดยช่างชาวกรีกในคันธาระที่สืบเชื้อสายมาจากทหารของพระเจ้าอเล็กซาน
เดอร์มหาราช พบว่าลักษณะของพระพุทธรูปแบบคันธาระเกิดจากการที่ช่างเลียนแบบสิ่งต่างๆที่
มีอยู่ในธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นรูปลักษณะของมนุษย์หรือวิถีชีวิตต่างๆของผู้คนในสมัยนั้น
ประการที่สอง ธรรมชาติของพระพุทธรูปเจ้าสามารถนำมาเปรียบเทียบได้กับความจริงสูงสุดของเพลโต
ในโลกของแบบ นั่นคือมนุษย์ไม่ควรยึดติดอยู่แต่เพียงรูปแบบทั้งดงามของพระพุทธรูปที่อยู่ใน
โลกแห่งผัสสะ แต่ควรก้าวเข้าสู่ความจริงสูงสุดของพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นสิ่ง
ที่นำมนุษย์เข้าสู่นิพพาน เช่นเดียวกับการที่มนุษย์ไม่ควรยึดติดอยู่กับสิ่งสวยงามต่างๆในโลกของ
ผัสสะ แต่ควรก้าวเข้าสู่โลกแห่งความจริงหรือโลกของแบบ ซึ่งเป็นโลกที่แท้จริง เป็นนิรันดร์และ
ไม่เปลี่ยนแปลง